

ท่าทีและพฤติกรรมกรรมการ เข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน

ในบทที่แล้ว ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานของ
กรรมการสุจริตवाद ซึ่งเป็นการ เสนอข้อเท็จจริงจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารเป็นหลัก สำหรับบท
นี้จะ เสนอถึงท่าทีและพฤติกรรมของประชาชนในการ เข้ามามีส่วนร่วม โดยข้อมูลทั้งหมดค่นำเสนอนั้น
เป็นข้อมูลที่ไ้จากการ เก็บรวบรวมจากสนามโดยวิธีการสัมภาษณ์ ซึ่งแนวการ เสนอของบทนี้จะได
คำเป็นการถามแนวทวักคิดในเรื่องการมีส่วนร่วมในการปกครองของ Bromage, Almond
และ Coleman ที่ได้กล่าวเสนอไว้แล้วในบทที่ ๑ ของวิทยานิพนธ์ ส่วนแนวการวิเคราะห์นั้นยึด
หลักการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวในการ
ดำเนินการสรุปเพื่อพิสูจน์สมมติฐานในบทสรุปต่อไปของวิทยานิพนธ์

ความแนวความคิดของ Bromage, Almond และ Coleman ที่ได้แสดงไว้เกี่ยวกับ
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นนั้น มีหลักในเรื่องใหญ่ ๆ ดังนี้ คือ การเรียนรู้
ของประชาชนเกี่ยวกับการเมือง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การรวมกลุ่มของประชาชนที่มีผล
ประโยชน์ร่วมกัน การแสดงออกเพื่อรักษามายผลประโยชน์และการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ผู้บริหาร
รับรู้นำไปปฏิบัติ จากหลักเรื่องใหญ่ ๆ ดังกล่าว ผู้เขียนจะเสนอรายละเอียดและวิเคราะห์
ภายใต้หลักในแต่ละเรื่องไป โดยก่อนที่จะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียดนั้น จะขอกล่าว
ถึงคุณสมบัติบางอย่างของผู้ให้ข้อมูลหรือตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์เสียก่อน ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็น
พื้นฐานในความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะสภาพของผู้ให้ข้อมูลในที่นี้ว่า มีคุณสมบัติโดยทั่ว ๆ ไปอย่าง
ไรบ้าง

คุณสมบัติของตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์

ความแน่นอนผลการเกี่ยวกับตัวอย่าง (sample design) ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยตามที่
ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในเรื่องวิธีการศึกษาในบทหน้านั้น ได้กำหนดว่าจะใช้จำนวนตัวอย่าง ๑๐ % ของ
ประชากรซึ่งเท่ากับจำนวน ๓๐๔ คน แต่เมื่อผู้เขียนลงมือเก็บข้อมูลจริง ๆ ในสนามระหว่างวันที่

๑๐ - ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๒ ปรากฏว่าสามารถสัมภาษณ์ได้ ๓๐๐ คน ขาดไป ๔ คน ซึ่งจำนวนที่ขาดไป ๔ คนนี้เป็นเพราะหาตัวบุคคลที่จะสัมภาษณ์ไม่พบ อันเนื่องมาจากการย้ายไปอยู่ในถิ่นอื่นบ้าง และศิษย์จะไม่อยู่ในห้องที่ในขณะที่ยื่นลงมือเก็บข้อมูลบ้าง อย่างไรก็ตามจำนวนที่ได้มา ๓๐๐ คนนี้ แม้จะมีผิดพลาดไปจากแผนการที่กำหนดไว้ก็ตาม แต่ก็ยังเป็นจำนวนน้อย จำนวนที่ได้มามากพอสมควรและใกล้เคียงกับแผนที่กำหนดไว้เดิมด้วย เพราะฉะนั้นปัญหาเรื่องการใช้จำนวนตัวอย่าง ๓๐๐ คน ที่ได้มานั้น จึงถือได้ว่าเป็นจำนวนที่เพียงพอสำหรับการใช้เป็นตัวแทนในการวิเคราะห์

ในจำนวนตัวอย่าง ๓๐๐ คนนี้ ถ้าจะจำแนกตามเพศแล้วก็ปรากฏว่าเป็นชายเสีย ๖๔ % และเป็นหญิง ๓๖ % โดยเป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในวัยกลางคน (๓๐ - ๔๕ ปี) เสียส่วนใหญ่คือ ๖๗ % ส่วนผู้ที่อยู่ในวัยรุ่นและวัยชราไม่มีจำนวนใกล้เคียงกันคงจะพิจารณาได้จากตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๘

แสดงอายุของตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์

อายุ	ร้อยละ (จำนวนเต็ม ๓๐๐ คน)
๒๐ - ๒๕	๑๕.๖๗
๓๐ - ๓๕	๔๖.๖๗
๔๐ - ๔๕	๒๐.๓๓
๕๐ - ๕๕	๑๐.๓๓
๖๐ - ๖๕	๕.๐๐
๗๐ ปีขึ้นไป	๒.๐๐

สำหรับการศึกษานั้น ปรากฏว่าส่วนใหญ่คือ ๖๖.๓๓ % เป็นผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ส่วนจำนวนที่มากที่สุดรองลงมาคือผู้ไม่จบประถม ๔ และไม่เคยได้เข้าศึกษาเลยซึ่งมี

จำนวนถึง ๒๘.๓๔ % ผู้ที่ได้รับการศึกษาระดับสูงขึ้นไปมีจำนวนน้อยมาก จึงจะพิจารณารายละเอียดได้จากตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๔
แสดงการศึกษาของตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์

ระดับการศึกษา	ร้อยละ (จำนวนเต็ม ๓๐๐ คน)
ไม่เคยเขาเรียน	๘.๖๗
ไม่จบ ป. ๔	๑๘.๖๗
จบ ป. ๔	๒๖.๓๓
ป. ๕ - ป. ๗ (ม.๑ - ม.๓ เกา)	๒.๖๗
ม.ศ.๑ - ม.ศ.๓ (ม.๔ - ม.๖ เกา)	๒.๖๗
เตรียมอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า	๑.๖๗
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	๑.๓๓
ปริญญาตรีขึ้นไป	—
อื่น ๆ	๑.๐๐

ส่วนอาชีพนั้น ปรากฏว่าส่วนใหญ่ คือ ๘๓.๖๗ % มีอาชีพทางเกษตรกรรมโดยอาชีพอื่น ๆ มีจำนวนน้อยมาก จึงจะพิจารณารายละเอียดได้จากตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๐
แสดงอาชีพของตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์

อาชีพ	ร้อยละ (จำนวนเต็ม ๓๐๐ คน)
นักศึกษา	๐.๖๗
รับราชการ	๒.๓๓
เกษตรกรรวม	๘๗.๖๗
" "	
ทนาย	๕.๐๐
" "	
ลูกจ้าง	๐.๖๗
" "	
แม่บ้าน	๒.๓๓
กรรมกร	๐.๖๗
ไม่มีอาชีพ	—
อื่น ๆ	๐.๖๗

ในบรรดาคำตัวอย่าง ๓๐๐ คนนี้ ปรากฏว่าเป็นคนท้องที่เดิมเสียเกือบทั้งหมด คือเป็นคนที่เกิดในเขตสุขาภิบาล ถึง ๘๗.๖๗% และเกิดนอกเขตสุขาภิบาลแต่อยู่ในเขตอำเภอพุทธไธสง ๗.๖๗% นอกนั้นเป็นคนที่เกิดในอำเภออื่น ๆ แต่อยู่ในจังหวัดบุรีรัมย์ ๒.๓๓% ส่วนคนที่เกิดในท้องที่จังหวัดอื่น ๆ แล้วอพยพเข้ามาอยู่ในเขตสุขาภิบาลเพียง ๐.๖๗% เท่านั้น

การเรียนรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการเมือง

การเรียนรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการเมืองนั้น นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนเขามามีส่วนร่วมในการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประชาชนในประเทศที่กำลังมีการพัฒนาทางการเมือง เป็นระบอบประชาธิปไตยและย่างถึงการจัดให้มีการปกครองตน

เอง ประชากรภายในประเทศนั้น ๆ จะต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงความคิดและความเชื่อ (ideas and beliefs) เดิมของตนให้สอดคล้องกับเป้าหมายและความจำเป็นของรูปแบบการปกครองที่กำลังมุ่งพัฒนาไป สิ่งนี้ประชาชนจะต้องเริ่มเรียนรู้เป็นพื้นฐานเบื้องต้น ที่ผู้เขียนเห็นควรนำมาเสนอวิเคราะห์ในที่นี้คือ เรื่องความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการปกครอง แบบ สุจริตนิยม ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองที่เกี่ยวข้องอยู่กับประชาชน

ความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ถือว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย เป็นแหล่งที่มาของการใช้อำนาจทางการปกครองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น รัฐบาลกลางก็คหรือรัฐบาลท้องถิ่นก็ ค้างกับฐานะ เป็นเพียงเครื่องมือในการใช้อำนาจทางการปกครองแทนประชาชนเท่านั้น ดังนั้น ภายใต้การปกครองระบอบนี้ประชาชนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นพลเมืองแห่งรัฐ และในฐานะที่เป็นประชาชนในเขตการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

จากการสัมภาษณ์ประชาชนเกี่ยวกับเรื่องความรู้ความเข้าใจในสิทธิของการเป็นคนไทย ปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ ๖๔ % ตอบว่าไม่ทราบว่าตนมีสิทธิอะไรบ้าง การที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิของตนนั้น นับว่าเป็นอุปสรรคดวงรังที่สำคัญที่สุดในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะกลไกทางการเมืองต่าง ๆ ภายใต้ระบบชนนี้ไม่ว่าจะเป็นกลไกทางการเมืองระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นก็ ย่อมไม่อาจดำเนินการ (dysfunction) ให้สอดคล้องกับกลไกของระบบการปกครองได้ ส่วนประชาชนที่ทราบว่ามีสิทธินี้แม้จำนวน ๓๖ % และได้ให้คำตอบเกี่ยวกับสิทธิของตนในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

* James Macgregor Burns and Jack Walter Peltason, Government by the People (Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, Inc., 1956), p.34.

ตารางที่ ๒๑
แสดงความรู้ความเข้าใจในสิทธิของประชาชน

ความรู้ความเข้าใจในสิทธิของประชาชน	ร้อยละ (จำนวนเต็ม ๕๖ คน)
๑. ขอความช่วยเหลือจากทางราชการ	๓๕.๐๐
๒. สิทธิในการประกอบอาชีพ	๒๑.๔๘
๓. สิทธิในการเลือกตั้ง	๒๕.๑๙
๔. สิทธิในการร้องเรียนต่าง ๆ	๑๒.๕๐
๕. อื่น ๆ	๓.๑๖

จากตารางดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ ๓๕ % (ของค่าตอบทั้งหมด) เห็นว่าตนมีสิทธิขอความช่วยเหลือจากทางราชการ การที่ประชาชนมีทัศนะเกี่ยวกับสิทธิในแง่ของการขอความช่วยเหลือดังกล่าวข้างต้นนั้น อาจจะพิจารณาได้ทั้งสองทาง ทางหนึ่งคือประชาชนคิดว่ารัฐบาลนั้นจะรองรับผิดชอบของตนในฐานะที่เป็นเจ้ารัฐบาลในระบบประชาธิปไตย และอีกทางหนึ่งคือประชาชนคิดว่ารัฐบาลนั้นเป็นเสมือนบิดา (Paternal government) ที่จะคอยปกป้องคุ้มครองและเมตตาอุปการ การที่ประชาชนจะมองรัฐบาลเป็นไปในแง่หนึ่งแง่ใดดังกล่าวมานั้นนับว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบปกครอง ซึ่งผู้เขียนยังไม่อาจจะสรุปได้ในขณะนี้ จำเป็นที่จะต้องพิจารณาอีกต่อไป เมื่อกล่าวถึงเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบการปกครองสำหรับความเห็นในเรื่องสิทธิการประกอบอาชีพ การเลือกตั้ง และการร้องเรียนต่าง ๆ ก็คือ นับว่าเป็นความเข้าใจในสิทธิของการเป็นพลเมืองอย่างถูกต้องที่เคี้ยว แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับจำนวนผู้ที่ไม่ทราบดังกล่าวมาแล้วก็นับว่าเป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้นเอง

นอกจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าตนมีสิทธิอะไรแล้ว ยังปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ ๒๔ % ก็ไม่ทราบว่าตนมีหน้าที่อะไรเลย ส่วนผู้ที่ตอบว่าทราบนั้นมีเพียง ๓๖ % และในบรรดาจำนวน

๗๖ ๕ ส่วนใหญ่ ๔๕.๘๑ ٪ (ของคำตอบทั้งหมด) เข้าใจหน้าที่ของตนในลักษณะที่ช่วยเหลือทางราชการและเจือจางเจ้าหน้าที่ทางราชการ ซึ่งแสดงถึงการมีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่แบบการยอมรับอำนาจทางการปกครองมากกว่าที่จะคิดว่าตนเป็นเจ้าของแห่งอำนาจ และการยอมรับอำนาจทางการปกครองยังมีลักษณะที่เน้นถึงการให้ความเคารพต่อผู้ปกครองและกฎหมายที่ให้อำนาจการปกครอง ส่วนหน้าที่ที่ถือว่าสำคัญในการเป็นพลเมืองแห่งรัฐนั้นก็คือหน้าที่ในการเสียภาษี ปรากฏว่ายังมีความเข้าใจในหน้าที่น้อยอยู่มาก จึงจะพิจารณารายละเอียดได้จากตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๖
แสดงความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ของประชาชน

ความเข้าใจในหน้าที่ของประชาชน	ร้อยละ (จำนวนเต็ม ๘ คน)
๑. ช่วยเหลือทางราชการ	๕๓.๑๖
๒. เคารพกฎหมายบ้านเมือง	๑๗.๗๖
๓. เจือจางเจ้าหน้าที่	๗๖.๖๘
๔. เป็นพลเมืองดี	๔.๑๗
๕. เสียภาษีอากร	๖๗.๐๘
๖. เป็นทหาร	๓.๑๖
๗. อื่น ๆ	๑.๐๘

สำหรับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ในฐานะที่เป็นประชาชนในเทศบาลบาลักเช่นเดียวกัน ปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ต่างก็ไม่มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตน กล่าวคือ ประชาชน ๗๖.๓๓ ٪ ไม่ทราบว่ามีหรือควรมีสิทธิอย่างไร และอีก ๘๔.๖๗ ٪ ไม่ทราบว่าตนมีหน้าที่อะไร เพราะฉะนั้นในที่นี้จึงสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในระบอบสุชาภิบาลของประชาชนนั้นเป็นไปได้ยาก เพราะพื้นฐานแห่งความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิและ

หน้าที่ของประชาชนทั้งโลกเวลานั้นเป็นเครื่องชี้แสดงให้เห็นว่า ประชาชนยังไม่พร้อมที่จะเข้ามา
มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครอง

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น การพัฒนาให้ประเทศมีทักษะและคุณภาพของ
ระบบการปกครองของประเทศตลอดไปทางการบริหารที่สำคัญ ๆ ของรัฐบาลนับว่าเป็นสิ่งสำคัญประ
การหนึ่ง ทั้งนี้หมายความว่าแม้ประชาชนจะมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ผู้นำของตนเป็นอย่างดี
แล้วก็ตาม แต่ถ้าหากไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบกลไกทางการปกครองแล้ว ก็ย่อมจะขาดองค์
ประกอบที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยไปส่วนหนึ่ง อันจะเป็นผลให้การมีส่วนร่วมใน
การปกครองบกพร่องหรือไม่เป็นไปตามคัลลองของระบบที่ตั้งใจไว้โดยที่สุด

อย่างไรก็ตาม การวัดความสามารถของประชาชนในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
การปกครองนี้ อาจจะใช้สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นความรู้สึกนึกคิดและในแง่พฤติกรรมที่แสดงออกโดยอาจ
จะกระทำอย่างละเอียดถี่ถ้วนหรืออย่างกว้าง ๆ ก็ได้ สำหรับในต้นปีเขียนเห็นควรที่จะวัดทั้งในแง่
ความรู้สึกนึกคิดและแง่พฤติกรรมโดยจะทำการวัดอย่างกว้าง ๆ เพื่อทราบถึงข้อเท็จจริงโดยทั่วไป
ไป และจะกระทำการวัดอย่างละเอียดถี่ถ้วนอีกครั้งหนึ่ง เมื่อกล่าวถึงเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
การปกครองท้องถิ่นและสุขภาพในท้องถิ่นต่อไป

จากการสอบถามถึงความรู้ความเข้าใจในคำว่า "ประชาธิปไตย" ซึ่งเป็นคำตอบอย่าง
ง่าย ๆ ที่สุดในเบื้องต้นจากคำถามว่าเคยได้ยินคำนี้หรือไม่ ก็ปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่
๖๔.๖๗ % ตอบว่าไม่เคยได้ยินคำนี้มาก่อนเลย และเมื่อถามถึงนายกรัฐมนตรีและประธานสภาผู้
แทนราษฎรว่าชื่ออะไร ก็ปรากฏว่าส่วนใหญ่ ๘๖ % ไม่ทราบว่าใครเป็นนายกรัฐมนตรี และส่วนใหญ่
๕๕ % ไม่ทราบว่าใครเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร จากข้อเท็จจริงของความสามารในการตอบ

^๒ Robert K. Carr, Maver H. Bernstien, and Walter F. Muaphy, American Democracy in theory and Practice (New York: Holt, Tinehart and Winston, 1966), p.4

กล่าวง่าย ๆ ข้างบนนี้ ก็ขอที่จะสรุปไว้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบกลไกการปกครองหรือการบริหารประเทศ

การวัดความรู้ความเข้าใจในระบบกลไกการปกครองหรือการบริหารประเทศดังกล่าว เป็นการวัดในระดับสูงซึ่งอาจจะห่างไกลจากพฤติกรรมของ การมีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องโดยตรงในชีวิตประจำวัน ดังนั้น ในที่นี้ผู้เขียนจึงได้ใช้คำถามอีกประเภทหนึ่งซึ่งวัดความรู้ความเข้าใจของประชาชนจากพฤติกรรมของการมีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้อง เป็นประจำกับหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น ของตน เพื่อที่จะทราบว่า มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ไหนเสียมิได้ ในการติดต่อกับหน่วยงานในท้องถิ่น

ตารางที่ ๒๓

แสดงความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อหน่วยงานในท้องถิ่น

ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการติดต่อกับหน่วยงานในท้องถิ่น	รอบละ (จำนวนเต็ม ๓๐๐ คน)		
	ตอบถูก	ตอบผิด	ไม่ทราบ
๑. สะพานทางไปบ้านท่านสารุคตอยากใหทางกรซ่อมให้	๓๖.๐๐	๕๗.๓๓	๑๐.๖๗
๒. ขอจดทะเบียนสภรต	๓๐.๓๓	๑๕.๐๐	๑๕.๖๗
๓. อยากใหทางกรมาชนกงชบะมูลผอยคณามาน	๔๓.๖๗	๓๐.๖๗	๒๕.๖๖
๔. ทองการขออนุญาตกั้นและใช้อาวขป็น	๕๖.๖๗	๒๕.๐๐	๒๔.๓๓
๕. ทองการขออนุญาตคชาสักร	๒๗.๓๓	๓๕.๖๗	๓๕.๐๐
๖. ทองการ เปลียนชื่อสกุล	๒๕.๖๗	๑๕.๐๐	๒๐.๓๓
๗. การเสียนามิโรงเรือนและที่กั้น	๓๑.๐๐	๔๓.๖๗	๒๕.๓๓
๘. การแจงเรื่องราวูรายลักทรัพ	๕๕.๐๐	๒๐.๐๐	๑.๐๐
๙. การขออนุญาตให้เสียนโชนณา	๒๑.๓๓	๕๐.๖๗	๒๘.๐๐
๑๐. ทองการกัศสำเนาหะเบียนมาม	๔๗.๓๕	๕.๓๓	๑๗.๓๓

จากตารางข้างล่างจะเห็นได้ว่า แม้ว่าจะเป็นเรื่องปัญหาที่ประชาชนมีส่วนเกี่ยวข้องผูกพันกันอยู่โดยตรงตลอดเวลาก็ตาม แต่ประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังไม่มีความเข้าใจผิดพลาด หรือไม่เข้าใจในบริการของหน่วยงานทางอำเภอกับหน่วยงานสุขาภิบาลอยู่ ดังเช่นเรื่องการขอมะสละphan การขอมะสละขอย การขอมะสละขอย การเสียบ้านเรือนและที่ดิน และการขอมะสละขอยให้เสียโฉม เป็นคน ฯลฯ ที่ประชาชนไม่มีความเข้าใจหรือเข้าใจผิดพลาดนั้น เกิดจากหน่วยงานสุขาภิบาลซึ่งเป็นองค์การทางปกครองท้องถิ่นแยกตัวออกจากหน่วยงานอำเภอ กล่าวคือประชาชนเมื่อจะมาติดข้องงานในอำนาจหน้าที่ของสุขาภิบาลก็ต้องมาขึ้นที่อำเภอ จึงเป็นเหตุให้เกิดความเข้าใจผิดว่าเป็นอำนาจของอำเภอ ทั้ง ๆ ที่ตามอำนาจหน้าที่ในกฎหมายนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของสุขาภิบาลซึ่งเป็นองค์การท้องถิ่น และยิ่งไปกว่านั้น เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานขององค์การสุขาภิบาลคือเจ้าหน้าที่อำเภอซึ่งเป็นข้าราชการนั่นเอง จึงเท่ากับเป็นการเพิ่มพูนความไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิดพลาดให้มากยิ่งขึ้น เรื่องนี้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดองค์การ และระบบการบริหารขององค์การสุขาภิบาลเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และถ้าหากจะมีการแก้ไขขององค์การสุขาภิบาลเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองมากยิ่งขึ้นแล้ว เรื่องนี้ก็จะเป็นประเด็นที่ควรอยู่ใน การพิจารณาด้วย รายละเอียดข้อคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้ ผู้เขียนจะขอเสนอไว้ในบทสรุปของวิทยานิพนธ์

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการปกครองระบบสุขาภิบาล

ในตอนที่แล้วมา ได้เสนอให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการปกครอง ซึ่งเป็นการเสนอในลักษณะทั่ว ๆ ไป ในที่นี้จะขอเสนอถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการปกครองระบบสุขาภิบาลที่เป็นวัตถุประสงค์โดยตรงของการศึกษาวิจัยในที่นี้ อย่างละเอียดลึกซึ้งลงไป

จากการสัมภาษณ์ประชาชนที่เคยได้ยินคำว่า "การปกครองท้องถิ่น" หรือไม่ ปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ ๘๖.๓๓ % ไม่เคยได้ยินคำนี้มาก่อนเลย และก็ไม่เข้าใจว่าสุขาภิบาลนั้นคืออะไร โดยมีจำนวนผู้ที่ตอบว่าไม่ทราบและตอบผิด (ก็ตอบว่าเป็นที่ว่าการอำเภอ) รวมถึง ๘๕ % ส่วนผู้ที่เข้าใจถูกต้องว่าเป็นหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นอย่างหนึ่งนั้นมีเพียง ๒๕ % เท่านั้นเอง ขณะ

เดียวกันเมื่อถามถึงประธานกรรมการสุชาภิบาลส่วนใหญ่ ๗๗.๓๓ % ไม่ทราบว่าใคร เป็นประธาน กรรมการสุชาภิบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อถามถึงกรรมการสุชาภิบาลว่ามีประเภทใดบ้าง ก็ปรากฏว่า ๕๐.๓๓ % ตอบว่าไม่ทราบ และ ๔๐.๐๐ % ตอบผิด ส่วนผู้ที่ตอบถูกมีเพียง ๘.๖๗ % เท่านั้นเอง เมื่อรวมผู้ที่ไม่ทราบและผู้ที่ตอบผิดเข้าด้วยกันแล้ว ก็จะปรากฏว่ามีจำนวนถึง ๘๐.๓๓% ที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรรมการสุชาภิบาลเลย ดังนั้น ถ้าถามที่ละเอียดลึกซึ้งลงไปในเรื่องต่าง ๆ เช่น จำนวนของกรรมการในแต่ละประเภท หน้าของกรรมการสุชาภิบาล หน้าของประธานสุชาภิบาล เป็นต้น จึงมีผู้ที่อยู่ในขอบข่ายที่จะตอบคำถามเหล่านี้เป็นจำนวนน้อยมาก และผู้เขียนเห็นว่าไม่มีความสำคัญที่จะนำรายละเอียดเหล่านี้ไปให้ทราบในที่นี้ เพราะจากข้อเท็จจริงเท่าที่เสนอมานั้นก็เป็นการ เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการปกครองรูปสุชาภิบาล

กล่าวโดยสรุปในเรื่องการ เรียนรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการ เมือง เตาที่ไค้เข้าเสนอมาทังหมดนี้ พบว่าประชาชนในเขตสุชาภิบาลทุทธิสองส่วนใหญ่อังขาดการ เรียนรู้ทางการ เมือง โดยไม่มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการปกครอง ตลอดจนการปกครองท้องถิ่นและรูปสุชาภิบาลซึ่ง เป็นหน่วยงานทางการปกครองที่ผูกพันและใกล้ชิดกับคนที่สุคักังยังไม่มีความเข้าใจแกออย่างใด

การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ในบรรดากระบวนการของการ เข้ามามีส่วนรวมในทางการปกครองของประชาชนนั้น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง นั้นว่าเป็นวิธีการที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่จะชี้แสดงถึงลักษณะสภาพของการมีส่วนร่วม ตามโครงสร้างของระบบสุชาภิบาลเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ประชาชนมีโอกาที่ที่จะ เข้ามามีส่วนรวมโดยวิธีการเลือกตั้งก็เฉพาะแต่การเลือกตั้งกรรมการสุชาภิบาลเท่านั้น ซึ่งก็เป็นโอกาสที่ถูกจำกัดไว้ในวงแคบ เพราะกรรมการสุชาภิบาลที่เปิดให้ประชาชนเลือกตั้งนั้นมีจำนวนเพียง ๘ คน และจากข้อเท็จจริงเท่าที่เกยเลือกตั้งกรรมการสุชาภิบาลทุทธิสองมาแล้ว ๕ ครั้ง ปรากฏว่ามีประชาชนไปใช้สิทธิ้นอยมาก คังไค้เสนอให้เห็นมาแล้วในบทที่ ๓ คังนั้นในที่นี้จึงเห็นควร เสนอถึงความรู้ความสนใจของประชาชนเกี่ยวกับการ เลือกตั้ง ลักษณะสภาพการใช้สิทธิออกเสียง

เลือกตั้งและทัศนคติต่อการเลือกตั้ง อันจะเป็นการแสดงถึงลักษณะของการ เข้ามามีส่วนร่วมในการ ปกครองโดยวิธีการ เลือกตั้งของประชาชนในเขตสุขาภิบาลหุดไซสงว่ามีลักษณะอย่างไร และมีทัศนคติ อย่างไรควย

ความรู้ความสนใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ในตอนที่แล้วมา ได้กล่าวถึงความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น และการปกครองของสุขาภิบาลในลักษณะทั่ว ๆ ไป ในครั้งนี้จะขอเสนอรายละเอียดเพิ่มเติมอีก เล็กน้อยเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน

จากการสัมภาษณ์ของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลในครั้งที่แล้วว่ามีขึ้นเมื่อใด ปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ ๗๕.๐๐ % ไม่ทราบ และอีก ๑๖.๓๓ % คอบผิด ผูกคอบ ถูกผิดเพียง ๘.๖๗ % เท่านั้น การที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบว่า การเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาล ครั้งล่าสุดนั้นเมื่อใด ย่อมเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าประชาชนไม่มีความสนใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อถามถึงเรื่องกรรมการสุขาภิบาลว่า ส่วนใหญ่เป็นกรรมการโดยการเลือกตั้งหรือโดยตำแหน่งทางราชการ ปรากฏว่ามีจำนวนที่ตอบว่าไม่ทราบ ๓๓.๓๓ % และตอบผิด ๑๘.๓๓ % รวมเป็น ๕๑.๖๖ % ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง การเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลที่ขอ รายละเอียดต่าง ๆ ในเรื่อง ความรู้ความสามารถของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งนี้ สามารถพิจารณาได้จากเรื่องลักษณะ สภาพการไขว่คว้าออกเสียงเลือกตั้งและทัศนคติต่อการเลือกตั้งที่จะนำเสนอในตอนที่ไป

ลักษณะสภาพการไขว่คว้าออกเสียงเลือกตั้ง

จากการสัมภาษณ์ประชาชนในเขตสุขาภิบาลหุดไซสง ปรากฏว่าประชาชนสนใจเคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งมาแล้ว ๑๔๘ คน หรือ ๖๓ % ไม่เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งเลยจำนวนถึง ๑๑๐ คน หรือ ๔๗ % ในจำนวนผู้เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งนี้ส่วนใหญ่มุ่งไปในการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนราษฎร หากเป็นการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นแล้ว ประชาชนมีความสนใจหรือเคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยมาก และโดยเฉพาะการเลือกตั้งคณะกรรมการสุขาภิบาลนี้ผู้เคยไปใช้สิทธิเพียง ๘.๘๒ % เท่านั้น

ปรากฏตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘
แสดงลักษณะสภาพการไร้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชน

การเลือกตั้ง	ร้อยละ (จำนวนเต็ม ๑๔๘ คน)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๔๗.๖๕
สมาชิกสภาจังหวัด	๒๖.๒๒
คณะกรรมการสุขาภิบาล	๕.๘๒
ผู้ใหญ่บ้าน	๑๙.๖๐
ผู้นำท้องถิ่นอื่น ๆ	๑.๐๑

การที่ประชาชนให้ความสนใจต่อการไร้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นน้อยกว่าการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรนั้น ก็เนื่องจากประชาชนเห็นว่าการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรมีความสำคัญ และมีผลกระทบที่เหนือใกล้ชิดกับตนมากกว่าการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลมีผลกระทบที่ค่อนข้างน้อยที่สุด ดังจะพิจารณาได้จากตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๕

แสดงทัศนคติของประชาชนต่อความสำคัญและผลกระทบของการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัด และกรรมการสุขาภิบาล

ทัศนคติของประชาชนต่อความสำคัญของการเลือกตั้ง	ร้อยละ (จำนวนเต็ม ๓๐๐ คน)
๑. การเลือกตั้งผู้แทนราษฎรมีความสำคัญและมีผลกระทบ ระเทือนในไกลที่สุด	๖๓.๐๐
๒. การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดมีความสำคัญและมีผล กระทบระเทือนในไกลที่สุด	๖๓.๐๐
๓. การเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลมีความสำคัญและมีผล กระทบระเทือนในไกลที่สุด	๑๔.๐๐

จากข้อเท็จจริงในตารางข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ทัศนคติของประชาชน
องค์การสุขาภิบาลนั้นแม้จะเป็นองค์การปกครองท้องถิ่นซึ่งโดยหลักการแล้วมาจะเป็นองค์การที่มีผล
ประโยชน์เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นมากที่สุด แต่กลับกลายเป็นลำดับตรงกันข้าม คือ ประชาชนไม่
เห็นว่าองค์การนี้จะมีผลประโยชน์และมีความสำคัญต่อคนแต่อย่างใด การที่ประชาชนไม่เห็นประ
โยชน์และไม่เห็นความสำคัญขององค์การสุขาภิบาลนั้น นับว่าเป็นปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่สุดของการ
ที่จะส่งเสริมให้ประชาชนเขามามีส่วนร่วมในการปกครอง ความจำเป็นในการแก้ไขให้องค์การนี้มี
ผลประโยชน์แก่กับประชาชนบ้างในท้องถิ่นและมีความสำคัญในสายตาของประชาชนจึงเป็นเรื่องที่
ควรแก่การพิจารณาแก้ไขอย่างถึง ส่วนวิธีการแก้ไขควรจะเป็นอย่างไรนั้น ผู้เขียนจะขอเข้าไป
กล่าวในบทสรุป ในที่นี้จะขอพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับทัศนคติต่อการเลือกตั้งของ
ประชาชนต่อไป

ทัศนะต่อการเลือกตั้ง

ความที่ใดกล่าวมาแล้วในเรื่องความรู้ความเข้าใจและลักษณะสภาพการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งในองค์การสุขาภิบาลต่อไปนี้จะขอเสนอให้ทราบถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตามทัศนะของประชาชนที่มีต่อการเลือกตั้งว่ามีทัศนะอย่างไร โดยจะเสนอถึงทัศนะโดยทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการเลือกตั้งและทัศนะโดยตรงต่อการเลือกตั้งในองค์การสุขาภิบาล

จากการสัมภาษณ์ประชาชนเกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องของการเลือกตั้งกับแต่งตั้งบุคคลเข้าทำงานให้กับส่วนรวมนั้น ปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ ๖๕ % เห็นว่าวิธีการแต่งตั้งบุคคลเข้าทำงานให้กับส่วนรวมนั้นเหมาะสมกว่าวิธีการเลือกตั้ง กล่าวคือ ประชาชนชอบวิธีการแต่งตั้งมากกว่าวิธีการเลือกตั้งนั่นเอง เหตุผลของการให้ข้อคิดเห็นว่าการแต่งตั้งนั้นเหมาะสมกว่าการเลือกตั้งมีอยู่สามประการต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๒

แสดง เหตุผลของประชาชนต่อการชอบวิธีการแต่งตั้งบุคคลเข้าทำงานส่วนรวม

เหตุผลของประชาชนที่ชอบวิธีการแต่งตั้งบุคคลเข้าทำงาน	ร้อยละ (จำนวนเต็ม ๑๕๕ คน)
๑. ทางราชการเลือกได้ดีกว่าราษฎร	๒๐.๐๐
๒. ทางราชการแต่งตั้งให้ราษฎรไม่คงเสียเวลาไปเลือก	๑๕.๕๐
๓. การเลือกตั้งมักจะมีการทุจริตหรือในสิ่งอื่นกัน	๑๔.๓๒
๔. ถ้าเลือกตั้งแล้วผู้ไม่เจ้หรือผู้มีอิทธิพลมักจะได้	๒๑.๐๐
๕. อื่น ๆ	๑.๕๕

จากเหตุผลที่ประชาชนได้ให้ไว้ในตารางดังกล่าวข้างต้น แสดงว่าประชาชนส่วนใหญ่ ๒๐ % (ของคำตอบ) ให้ความสำคัญแก่ทางราชการว่ามีความสามารถเลือกบุคคลที่จะทำงานให้กับส่วนรวมได้ดีกว่าราษฎรเลือก การที่ประชาชนมีความรู้สึกนึกคิดเช่นนี้กับขมแสดงว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความผูกพันอยู่กับประเพณีการปกครองดั้งเดิมอยู่มากพอสมควร นอกจากนั้นวิธีการเลือกตั้งอันเป็นวิธีการในระบอบประชาธิปไตยที่ให้ไว้กับประชาชนนั้นยังไม่อาจทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่าได้ เพราะประชาชนยังเห็นว่า การเลือกตั้งนั้นมักจะมีการทุจริตให้สินบนหรือไม่ก็เป็นเครื่องมือของผู้มีเงินเมื่อหวังผลดีไซ้การเลือกตั้งเป็นประโยชน์ ซึ่งมีจำนวนถึง ๓๕.๓๔ % (ของคำตอบ) เมื่อเป็นเช่นนี้วิธีการให้ประชาชนเลือกตั้งจึงไม่เกิดประโยชน์ โดยประชาชนเห็นว่าเป็นการเสียเวลาซึ่งมีจำนวน ๑๕.๕๐ % (ของคำตอบ)

สำหรับทัศนะเกี่ยวกับการเลือกตั้งกรรมการสุภาพชนนั้น กลับปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ ๒๕.๐๐ % ให้คำตอบว่าการเลือกตั้งกรรมการสุภาพชนนั้นเป็นประโยชน์ ส่วนที่เห็นว่าไม่มีประโยชน์มีเพียง ๖.๖๓ % และอีก ๒๔.๓๓ % ตอบว่าไม่ทราบ การที่ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าการเลือกตั้งกรรมการสุภาพชนเป็นประโยชน์นั้น ดูเสมือนหนึ่งว่าจะเป็นการขัดแย้งกับข้อเท็จจริงต่างๆ ที่ผู้เขียนได้เสนอมาในตอนต้น ซึ่งอันที่จริงแล้วไม่ขัดกันเลยถ้าจะพิจารณาจากเหตุผลที่ประชาชนได้ให้ไว้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๗

แสดง เหตุผลของประชาชนต่อการขอวิธีการ เลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาล

เหตุผลของประชาชนที่ขอวิธีการ เลือกตั้ง กรรมการสุขาภิบาล	ร้อยละ (จำนวนเต็ม ๒๐๗ คน)
๑. ทางราชการได้เห็นดีเห็นชอบแล้ว	๘๖.๓๘
๒. ขวดยให้ท้องถิ่นเจริญ	๒๔.๕๐
๓. ประชาชนได้มีโอกาสใช้สิทธิเลือกตั้ง	๑๕.๙๔
๔. เป็นสิทธิของประชาชน	๔.๒๑
๕. เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับระบอบประชาธิปไตย	๓.๘๖
๖. อื่น ๆ	๑.๕๓

จากตารางดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการที่ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าวิธีการ เลือกตั้ง กรรมการสุขาภิบาลมีประโยชน์นั้น มีที่มองประโยชน์ในแง่ของการมีโอกาสใช้สิทธิใช้เสียงตาม ถัดลงแก่ประชาธิปไตยเท่าใดนัก เพราะมีผู้ให้เหตุผลที่เข้าลักษณะเท่านั้นนี้ เห็นว่าประชาชนได้ มีโอกาสใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นสิทธิของประชาชนและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับระบอบประชาธิปไตยเพียง ๒๔.๐๑ % เท่านั้นเอง ประชาชนส่วนใหญ่ ๘๖.๓๘ % (ของค่าตอบทั้งหมด) ให้ความเห็นว่ามี ประโยชน์ก็เพราะทางราชการได้เห็นดีเห็นชอบในหลักการแล้วว่าดี การที่ประชาชนมีทัศนคติต่อการ เลือกตั้งอย่างนี้ เท่ากับเป็นการแสดงถึงการยอมรับในความถูกต้องของทางราชการทุกประการ กล่าวคือไม่ว่าราชการจะทำอะไร คนถือว่าเป็นการดีเหมาะสมควรไว้ก่อนเสมอ ดังนั้น จึงเป็นเครื่อง แสดงให้เห็นว่าประชาชนยังมีความเคารพศรัทธา ระบบการปกครองซึ่งเดิมอยู่มากพอสมควรทีเดียว สำหรับเหตุผลที่ว่ามีประโยชน์ในแง่ของการช่วยให้อัตนเจริญซึ่งมีจำนวน ๒๔.๕๐ % อันเป็น จำนวนพอ ๆ กับเรื่องโอกาสในการใช้สิทธิและเป็นสิทธิของประชาชนดังกล่าวข้างต้นนั้น เป็นเหตุ ผลที่ยังกล่าวอยู่มาก แต่เมื่อประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าควร เลือกตั้งมีประโยชน์เหมาะสมเพราะเห็น

ว่าดีเหมาะสมและคนก็มีความเชื่อความนับถนอม ก็อาจจะวิเคราะห์ได้ว่าเป็นความเชื่อที่คิดตามมา จากความเชื่อในความถูกต้องของทางราชการนั่นเอง เพราะฉะนั้น เหตุผลที่ว่าจะทำให้ท้องถิ่น เจริญจึง เป็นเหตุผลที่เชื่อความทางราชการที่มุ่งหวังให้ท้องถิ่นเจริญโดยวิธีการเลือกตั้ง มากกว่าที่จะ เป็นเหตุผลความเชื่อที่แท้จริงของคนคอวิธีการเลือกตั้ง ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้จะได้รับการยืนยัน เป็นที่ชัดเจนยิ่งขึ้นเมื่อได้มีการสอบถามถึง เรื่องทัศนคติเกี่ยวกับการแต่งตั้งประธานกรรมการ สุขาภิบาล ซึ่งปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ ๔๖.๘ % เห็นว่าควรแต่งตั้งนายอำเภอเป็นประธาน สุขาภิบาลต่อไป โดยฝ่ายที่เห็นว่าควรให้เป็นที่ตำแหน่งเลือกตั้งนั้นมีเพียง ๑๖.๑๘ % เท่านั้นเอง

จากข้อเท็จจริงในเรื่องของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งความที่ใคร่ครวญมาแล้วทั้งในเรื่อง ความรู้สึกความสนใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ลักษณะสภาพการไขข้อข้องใจเสียงเลือกตั้ง และทัศนคติ การเลือกตั้งนั้น พอจะสรุปให้เห็นได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ในเขตสุขาภิบาลชุดที่ ๒ ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งพอ ขาดความสนใจในการเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาล มีทัศนคติ การแต่งตั้งว่าไม่ประโยชน์กว่าการเลือกตั้ง สาเหตุที่ประชาชนมีทัศนคติต่อการแต่งตั้งว่าไม่ประ โยชน์กว่าการเลือกตั้งนั้น เป็นเพราะว่าประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยและ การปกครองท้องถิ่นดีพอ ขณะเดียวกันประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังคงมีความถือความเชื่อแบบประเพณี เดิม คือเคารพและเชื่อฟังในราชการหรือตัวข้าราชการมากกว่าที่จะมีความเชื่อในลักษณะ เหตุผลที่ สอดคล้องกับคัลลองของระบอบประชาธิปไตย

การ แสดงออกเพื่อรักษาผลประโยชน์กับการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ผู้บริหารรับรู้นำไปปฏิบัติ

การ แสดงออกเพื่อรักษาผลประโยชน์และการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ผู้บริหารรับรู้และ นำไปปฏิบัติ นั้น เป็นวิธีการของการเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในสังคมที่เป็น ประชาธิปไตย แม้ว่าประชาชนจะได้เลือกผู้ปกครองหรือผู้บริหารด้วยตนเองแล้ว หลังจากการ เลือกตั้งประชาชนยังมีการติดตามการบริหารของรัฐบาลอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ นอกจากจะเป็นการติดตาม ในแง่นโยบายเกี่ยวกับการบริหารแล้ว ยังเป็นการติดตามเพื่อชี้ข้อผิดพลาดให้รัฐบาลปฏิบัติตามผล ประโยชน์ที่ตนต้องการหรือไม่ก็เพื่อทูลเกล้าถวายผลประโยชน์ของตนมิให้ถูกทำลายไป ดังนั้นประชาชน ในสังคมประชาธิปไตยจึงมักจะมีการรวมกลุ่มกันเอง และขณะเดียวกันก็มีการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ

เพื่อให้ผู้บริหารรับรู้และนำไปปฏิบัติ สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองแบบสุจริต
 ภายใต้วาทกรรมนี้ ผู้เขียนเห็นควรที่จะศึกษาถึงลักษณะสภาพของการรวมกลุ่มของประชาชน
 อย่างหนึ่ง การแสดงออกเพื่อรักษาผลประโยชน์อย่างหนึ่ง และทัศนะเกี่ยวกับการแสดงออกซึ่งความ
 คิดเห็นของส่วนรวมควยอีกอย่างหนึ่ง

การรวมกลุ่มของประชาชน

ตามที่ได้อธิบายมาแล้วว่า การรวมกลุ่มเพื่อรักษาผลประโยชน์เป็นเครื่องมือสำคัญอัน
 หนึ่งในระบบประชาธิปไตยที่จะช่วยส่งเสริมการเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองของประชาชน จาก
 ข้อเท็จจริงที่ได้อธิบายมาแล้วว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ๘๑.๐๐ % ไม่เคยได้ยินคำว่า "สมาคม" หรือ
 "กลุ่ม" มากจนเลย ส่วนผู้ที่เคยได้ยินซึ่งมีจำนวน ๑๙.๐๐ % นั้น เคยได้ยินชื่อสมาคมหรือกลุ่มใน
 ลักษณะต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๔

แสดงลักษณะสมาคมหรือกลุ่มที่ประชาชนเคยได้ยิน

สมาคมหรือกลุ่มที่ประชาชนเคยได้ยิน	ร้อยละ (จำนวนเต็ม ๕๑ คน)
๑. สมาคมนักศึกษา	๙.๘๘
๒. สมาคมผู้สื่อข่าว	๘๖.๐๘
๓. สมาคมนักเรียนเก่า	๓.๙๖
๔. กลุ่มชาวนา	๑๑.๐๖

จากตารางดังกล่าวข้างต้น แสดงว่าสมาคมหรือกลุ่มที่มีส่วนในลักษณะและประชาชนเคย
 ได้ยินอยู่เสมออันนั้น ส่วนใหญ่ ๘๖.๐๘ % เป็นสมาคมหมอซ่า ซึ่งมีลักษณะเป็นสมาคมเกี่ยวกับการบัน
 เห่งโดยเฉพาะ นอกนั้นก็เป็สมาคมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและสมาคมเกี่ยวกับการศึกษา

ประเภทศิษย์เก่าอีกจำนวนเล็กน้อย สำหรับสมาคมหรือกลุ่มที่นั้นจะมีความสำคัญต่อประชาชนในเขตสุราษฎร์ธานีก็คือสมาคมชาวนาหรือกลุ่มชาวนา เพราะเป็นสมาชิกหรือกลุ่มที่แสดงถึงลักษณะการร่วมมือกันทางอาชีพและผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งมีลักษณะค่อนมาทางกลุ่มอิทธิพล (pressure group) มากขึ้น แต่กลับปรากฏว่าประชาชนเคยได้ยินชื่อกลุ่มนี้เพียง ๑๑.๗๖ % เท่านั้นเอง ทั้ง ๆ ที่ประชาชนส่วนใหญ่ ๔๘.๔๙ % มีอาชีพเกี่ยวกับการทำนาโดยตรง เพราะฉะนั้นจึงอาจสรุปได้ว่ากลุ่มผลประโยชน์ที่แท้จริงหรือการรวมกลุ่มเพื่อรักษายลประโยชน์นั้น ยังมีไม่มีการเกิดขึ้นในหมู่ประชาชนชาวสุราษฎร์ธานีเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งแม้จะมีสมาคมหรือกลุ่มในลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นก็ตาม แต่ประชาชนส่วนใหญ่ ๘๖.๖๙ % ก็ไม่เคยเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมหรือสมาชิกของกลุ่มใดเลย

ลักษณะสภาพของการ รวมกลุ่ม เพื่อปฏิบัติงานอย่างหนึ่งอย่างใด เท่าที่เคยปรากฏขึ้นในหมู่ประชาชนชาวสุราษฎร์ธานีส่วนนั้น เป็นการรวมกลุ่มตามความต้องการหรือการจอร้องของทางราชการ จากการศึกษาประชาชนปรากฏว่าได้เคยเห็นมีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือทางราชการที่ร้องมาในลักษณะต่าง ๆ ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๕

แสดงลักษณะสภาพการ รวมกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือทางราชการ

ลักษณะการ รวมกลุ่มของประชาชนเพื่อช่วยเหลือทางราชการ	ร้อยละ (จำนวนเต็ม ๓๐๐ คน)
๑. เคยเห็นเขารวมกลุ่มเพื่อช่วยพัฒนาถนนหนทาง	๓๘.๖๗
๒. เคยเห็นเขารวมกลุ่มเพื่อช่วยรื้อฟื้นศพชาวออกจากบึงสระบัว	๗.๓๓
๓. เคยเห็นเขารวมกลุ่มเพื่อช่วยถางมาบนก่าแพงกูเมือง	๓.๖๗
๔. เคยเห็นเขารวมกลุ่มเพื่อปิดกันคันคูบึง	๒.๐๐
๕. ไม่เคยเห็นเขารวมกลุ่ม	๔๖.๓๓

จากตารางดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าทางราชการได้ขอความร่วมมือจากประชาชนในการช่วยปฏิบัติงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง เกี่ยวกับการพัฒนาถนนหนทางซึ่งเป็นเรื่อง ที่ประชาชนเห็นว่าคนถูกขอร้องให้รวมมือนี้อีก และจากการสัมภาษณ์ดังข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการ เขาไปมีส่วนร่วมในกลุ่มที่ทางราชการขอความร่วมมือมานี้ ปรากฏว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีจำนวนถึง ๔๔.๓๓ % ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนมากพอสมควรทีเดียวที่ได้เคยให้ความร่วมมือกับทางราชการไป ดังนั้น จึงอาจสรุปในที่นี้ได้ว่า ความการรวมกลุ่มที่มีลักษณะ เป็นกลุ่มผลประโยชน์แท้จริงโดยลำพังตัวของประชาชนเองนั้นแทบจะไม่มีเกิดขึ้นเลย และเท่าที่เกิดขึ้นก็เป็นกรรวมกลุ่มตาม ที่ทางราชการขอความร่วมมือ ซึ่งมักจะเป็นเรื่อง ที่กระทำกันเป็นครั้งคราว และก็ไม่ถือว่าเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่แท้จริง

การแสดงออกเพื่อรักษาผลประโยชน์

ในตอนที่แล้วมา ได้กล่าวถึงการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อใจเป็นเครื่องมือในการรักษาผลประโยชน์ของตน และก็ได้พบข้อเท็จจริงว่า ประชาชนมีฐานะอันจะมิเครื่องมือในเรื่องนี้ได้ เพราะฉะนั้น การแสดงออกเพื่อรักษาผลประโยชน์จึงมีอยู่อีกทางเดียว คือประชาชนจะต้องดำเนินการ เป็นการส่วนตัวหรือค้ำคนค้ำทำ ซึ่งในหลักการถือว่าเป็นการกระทำที่ตนเองไม่มีพลังเท่าใดนัก ลักษณะของการดำเนินการ เป็นการส่วนตัวนี้ โดยทั่วไปมักจะมีเรื่อง การร้องเรียน ซึ่งจากข้อเท็จจริงในการสัมภาษณ์ประชาชน ปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ ๔๘.๓๓ % ไม่เคยดำเนินการร้องเรียนอะไรมาก่อนเลย การที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยมีเรื่องร้องเรียนมาก่อนนั้น จาก การสัมภาษณ์ประชาชนส่วนใหญ่ ๔๖.๖๗ % ได้ให้คำตอบว่าตนไม่เคยมีเรื่อง เกิดขึ้นเกี่ยวกับทางราชการหรือการงานในหน้าที่ของสุขาภิบาลมาก่อน จากเหตุผลข้อเท็จจริงที่ประชาชนได้ให้ไว้ดังกล่าวข้างต้น ยังมีอาจจะปักใจสรุปอย่างง่าย ๆ ตามลักษณะดังกล่าวได้ ทั้งนี้เพราะตามข้อเท็จจริงที่พบในเรื่องแล้ว ๆ มา ปรากฏว่าประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการปกครอง ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่น และการปกครองแบบสุขาภิบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีทัศนคติที่เกลียดชังต่อประเพณีและการปกครองระบอบเดิมมากกว่าระบอบประชาธิปไตย เหตุทั้งหลายที่กล่าวมานี้ จึงน่าจะเป็นเหตุให้ประชาชนไม่มีการดำเนินการร้องเรียนในเรื่องต่าง ๆ มากกว่าที่จะเป็น

เหตุมาจากการไม่เรื่องเคือครอน

ขอเท็จจริงอีกประการหนึ่งที่เป็นเรื่องสนับสนุนเพิ่มเติม เหตุผลที่ผู้เขียนได้ให้ไว้ข้างต้น ก็คือ ประชาชนส่วนใหญ่ ๕๘.๓๓ % ไม่เคยสนใจดูถึงเรื่องงานของสุขาภิบาลเลย นอกจากนั้น เมื่อถามถึงเรื่องที่ว่า เคยเสนอหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานของสุขาภิบาลขอเจ้าหน้าที่หรือ กรรมการสุขาภิบาลบางหรือไม่ ปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ ๕๖.๓๓ % ตอบว่าไม่เคย เพราะฉะนั้นการที่ประชาชนไม่เคยมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับงานของสุขาภิบาลนั้น จึงมีสาเหตุของความไม่รู้นึกเข้าใจในระบบสุขาภิบาลเท่านั้น ยังเป็นเพราะเหตุที่คนไม่สนใจกิจการของสุขาภิบาลอีกด้วย

ดังนั้น จึงอาจสรุปในที่นี้ได้ว่า การที่ประชาชนไม่มีการแสดงออกเพื่อรักษามลประโยชน์ ของตนนั้น เป็นเพราะขาดความรู้ความเข้าใจในการปกครองตนเอง และขาดความสนใจในการ ปกครองแบบสุขาภิบาลอีกด้วย

ทัศนะเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นต่อส่วนรวม

การที่ประชาชนขาดความสนใจต่อการปกครองซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของส่วนรวมนั้น ถ้าจะ พิจารณาในแง่ของประเพณีความเชื่อของประชาชนต่อระบอบการปกครองดั้งเดิมแล้ว ก็นับว่าเป็น เรื่องที่มีความสำคัญอยู่มากทีเดียว ดังจะเห็นได้จากข้อเท็จจริงที่ประชาชนได้ให้ทัศนะของตนต่อคำ ถามที่ว่า "คนสามัญธรรมดาเช่นเรา ย่อมไม่มีความรู้พอที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงาน ของสุขาภิบาลใด" ปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ ๖๘.๖๖ % เห็นด้วยกับคำกล่าวนี้ ส่วนที่ไม่เห็น ด้วยมีเพียง ๒๑.๖๗ % นอกนั้นก็อีก ๑๓.๖๗ % ไม่น่าใจหรือคิดสนใจไม่ใด จากข้อเท็จจริงดังกล่าว แสดงว่าประชาชนส่วนใหญ่ยัง เห็นว่าการปกครองหรือเรื่องทั้งหลายเกี่ยวกับการปกครองนั้น เป็น เรื่องของผู้อื่นซึ่งไม่ใช่เรื่องของเราประชาชนธรรมดาอย่างเราที่จะเข้ามามีส่วนร่วมได้

โดยปกติผู้อื่นที่เป็นผู้ปกครองนั้น ประชาชนถือว่าเป็นผู้ใหญ่และสมควรให้ความเคารพไว้ ก่อน การให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่เช่นนี้ยังคง เป็นเรื่องที่สำคัญอยู่มากในหมู่ประชาชนดังจะเห็นได้จาก ประชาชนส่วนใหญ่ ๕๖.๓๓ % เห็นด้วยกับสุภาษิตที่ว่า "เกินความหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด" ยิ่งไปกว่า นั้นประชาชนจำนวน ๕๖.๖๗ % ยังมีความเชื่อมั่นในกำลังเพชหรือทัศนคติเก่า ๆ ที่ว่า "แข่งเรือ

แรงกดดันแรงใจ แต่แข่งบุญวาสนาแข่งไม่ได้” ซึ่งความเชื่อถือเหล่านี้ถือว่าเป็นอุปสรรคต่อความ
ริเริ่มของประชาชนหรือการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระเสรีของประชาชน อันเป็นแรงจูงใจแห่ง
ความจำเป็นอันสำคัญของการปกครองท้องถิ่นหรือการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ดังนั้น ในพหุปัจจัยอาจสรุปได้ว่า การที่ประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจต่อการปก
ครองตนเองและการปกครองระบอบสุชาภิบาลเป็นเพราะประชาชนยังมีความเคยชินต่อการ
ปกครองดั้งเดิมมากกว่าการมีความรู้สึกนึกคิดในเหตุผลตามค้ำถองของ ระบอบประชาธิปไตย

สรุป

จากการศึกษาถึง เรื่องท่าทีและพฤติกรรมที่มีส่วนรวมของประชาชนเท่าที่กล่าวมาทั้ง
หมศในบทที่ ๔ นี้ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ในเขตสุชาภิบาลพูดไขสงยังขาดการ เรียบรู้เกี่ยวกับการ
เมือง โดยยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ของการเป็นพลเมือง ไม่มีความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับการปกครองและไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ขาดความรู้ความเข้าใจในการปกครองแบบสุชาภิบาล

นอกจากจะขาดการ เรียบรู้เกี่ยวกับการ เมืองแล้วดังกล่าว ยังปรากฏว่าประชาชนส่วน
ใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ เลือกตั้ง จากความสนใจในการ เลือกตั้งกรรบการสุชาภิบาล
และมีทัศนคติความ เชื่อต่อการ แต่งตั้งว่าดีกว่าการ เลือกตั้ง ยิ่งไปกว่านั้นยังพบว่าประชาชนไม่มีการ
รวมกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์ และไม่มีความสนใจที่จะแสดงออกเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตน การ
ที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบดีถึงท่าทีและพฤติกรรมที่ไม่เจามามีส่วนร่วมในการ ปกครองแบบสุชาภิบาลดังกล่าว
ข้างต้นนั้น สาเหตุใหญ่ที่สำคัญที่สุดก็คือความ เคยชินต่อการ ประเพณีการปกครองดั้ง เดิมที่ถือเอาว่าการ
ปกครองนั้นเป็นเรื่องของผู้นั่งหรือของทางราชการ โคนประชาชนธรรมดาไม่มีสิทธิหรือความสามารถ
พอที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมใด.